

МЕҲНАТ ТАЪТИЛИГА ЧИҚИШНИНГ ТАРТИБЛАРИ

ҚАНДАЙ?

Яхши дам – меҳнатга ҳамдам, дейди доно халқимиз. Шу маънода одам доимий бир маромда самарали ишлаши учун дам олиши, ҳордиқ чиқариши зарур. Меҳнат таътили ҳар йили дам олиш ва ишлаш қобилиятини тиклаш учун берилади. Бунда ўрни (лавозими) ҳамда ўртача иш ҳақи сақланади, қолаверса, у 21 календар иш кунидан кам бўлмаслиги жоиз.

Таътиллarning мuddати календарь кунлари билан ҳисоблаб чиқарилади. Унутмаслик керакки, байрам кунлари таътил мuddатини белгилашда инобатга олинмайди. Иш жараёни ва ҳолатидан келиб чиққан ҳолда айрим тоифадаги ходимларга узайтирилган асосий таътиллари берилиши мумкин. Улар сирасига ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар, ишлаётган I ва II гуруҳ ногиронлари киради. Меҳнат қонунчилиги ёки бошқа норматив ҳужжатларда белгиланганидан ташқари, меҳнат шартномасининг шартларида ҳам узайтирилган йиллик таътиллари берилиши мумкин. Ўриндошлик асосида ишлайдиган ходимлар ҳам меҳнат таътили оладими, деган савол туғилиши табиий. Албатта, барча ходимлар, шу жумладан ўриндошлик асосида ишлайдиган ходимлар ҳам ҳар йили меҳнат таътилига чиқиш ҳуқуқига эга.

Қонунчиликка асосан, меҳнат таътилининг турлари мавжуд. Асосий

ҳамда қўшимча меҳнат таътиллари шулар жумласидандир. Йиллик қўшимча таътиллари ҳар кимга ҳам берилмайди. Меҳнат шароити ноқулай ва ўзига хос бўлган ишларда банд бўлган, шунингдек, оғир ва ноқулай бўлган боланинг ота-онасидан бирига (ота-она ўрнини босувчи шахсга) ҳар йили давомийлиги камида тўрт календарь кун бўлган ҳақ тўланган меҳнат таътили берилди. Ушбу таътининг кейинги иш йилига кўчиришга ёки уни пулли компенсация билан алмаштиришга йўл қўйилмайди.

Иш берувчининг ташаббусига кўра ходимни вақтинча бошқа ишга ўтказиш ҳар йили меҳнат таътили давомийлигига таъсир қилмаслиги керак. Ишнинг биринчи йили учун йилги

Жамоа шартномаси, бошқа ички ҳужжатлар ёки меҳнат шартномасида ҳар йилги қўшимча меҳнат таътилини олиш ҳуқуқини берувчи иш стажига иккинчи иш жойидаги ёхуд бошқа тармоқдаги иш стажини киритиш назарда тутилган мумкин. Ёш боланинг ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногиронлиги бўлган боланинг ота-онасидан бирига (ота-она ўрнини босувчи шахсга) ҳар йили давомийлиги камида тўрт календарь кун бўлган ҳақ тўланган меҳнат таътили берилди. Ушбу таътининг кейинги иш йилига кўчиришга ёки уни пулли компенсация билан алмаштиришга йўл қўйилмайди.

Иш берувчининг ташаббусига кўра ходимни вақтинча бошқа ишга ўтказиш ҳар йили меҳнат таътили давомийлигига таъсир қилмаслиги керак. Ишнинг биринчи йили учун йилги

меҳнат таътили айрим ходимларга ишлаб берилган вақтига мутаносиб равишда ҳақ тўланган ҳолда тўлиқ берилди. Улар сирасига таълим ташкилотларининг ўқитувчилари ва услубийчилари киради. Ушбу тоифадаги ходимларнинг иккинчи ва кейинги иш йиллари учун ҳар йилги меҳнат таътилига тўлиқ ҳажмда ҳақ тўланади. Ҳар йилги меҳнат таътилининг давомийлигини ишлаб берилган вақтга мутаносиб ҳисоблашда унинг давомийлиги ҳар йилги асосий ва қўшимча меҳнат таътилининг тўлиқ миқдорини ўн иккига бўлиш ҳамда тўлиқ ишланган ойлари сонига қўлайтириш йўли билан аниқланади. Бунда ўн беш календарь кунга тенг ва ундан кўп бўлган ортиқча кунлар бир ой деб яхлитланади, ўн беш календарь кундан ками эса ҳисобга олинмайди.

Агар ҳар йилги меҳнат таътилидан фойдаланишга монелик қилувчи сабаблар таътил бошлангунига қадар келиб чиққан бўлса, ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан таътилдан фойдаланишнинг янги мuddати белгиланади. Бундай сабаблар таътил даврида келиб чиққан ҳолларда таътил тегишли кунлар сонига узайтирилади ёки ходим билан иш берувчининг келишувига кўра, таътилни фойдаланилмай қолган қисми бошқа мuddатга кўчирилади. Албатта, ходим ҳар йилги меҳнат таътилидан фойдаланишга тўсқинлик қиладиган, юзага келган сабаблар тўғрисида иш берувчини ёзма шаклда хабардор қилиши шарт.

Ҳар йилги меҳнат таътили иш йили тугагунига қадар берилиши керак. Ишлаб чиқариш хусусиятига эга сабабларга кўра, жорий йилда ҳар йилги меҳнат таътилини тўлиқ бериш имкони бўлмаса, ходимнинг розилиги билан таътилни ўн тўрт календарь кундан ортик бўлган қисми кейинги иш йилига кўчирилиши мумкин. Ушбу йил давомидан ундан фойдаланилиши шарт.

Айрим тоифадаги ходимларни ҳар йилги меҳнат таътилидан қақриб олишга йўл қўйилмайди. Масалан, ўн саккиз ёшга тўлмаган ходимлар, ҳомиладор аёллар ва меҳнат шaroитлари ўта зарарли ва ўта оғир ишларда банд бўлган ходимлар таътил мuddати тугагунга қадар ишга жалб этилиши қонуна тақиқланган. Мухтасар айтганда, ҳар йилги меҳнат таътиллари нафақат ходим учун, иш берувчи ва корхона учун ҳам фойда беради. Иш қобилиятини тиклаган ходим эса бор куч-имкониёни корхона-ташкilotнинг иш ҳажми ошишига йўналтиради.

Камола ШОДИЕВА,
Тошкент юридик техникуми ўқитувчиси.

"Ёнғин ХАВФСИЗЛИгини ТАЪМИНЛАШ БЎЙИЧА "ДОЛЗАРБ 30 КУН" ТАДБИРИ БОШЛАНДИ

Вазирлар Маҳкамасининг тегишли фармойишига мувофиқ, 2023 йил 10 июль – 10 август кунлари мамлакатимизда "Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш бўйича "Долзарб 30 кун" тадбири амалга оширилмоқда.

Шу муносабат билан Сергели тумани ФВБ ходимлари томонидан ҳам профилактик тадбирлар ўтказилмоқда. Туман газ таъминоти, ҳудудий электр тармоқлари корхоналари ходимлари билан биргаликда кўп қаватли, яқка тартибдаги хонадонларга уйма-уй борилиб, фавқулодда вазиятлар ва ёнғинларнинг олдини олиш борасида фуқаролар билан тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек, тумандаги ММТБ, касб-ҳунар мактаблари, оилавий поликлиника, қурилиш ва ишлаб чиқариш объектларида ҳам ўрганишлар, учрашувлар ўтказилмоқда.

Б.БЕРДИЁРОВ,
Сергели тумани ФВБ П ва НБ инспектори, катта лейтенант.

САВДО МАЖМУАЛАРИДА Ёнғин ХАВФСИЗЛИгини БЎЙИЧА ТАРғИБОТ ИШЛАРИ МУНТАЗАМ ОЛИБ БОРИЛМОҚДА

Вазирлар Маҳкамасининг тегишли фармойишига мувофиқ, 2023 йил 10 июль – 10 август кунлари республика ҳудудида "Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш бўйича "Долзарб 30 кун" тадбири амалга оширилади.

Сергели туманида жойлашган бозорлар ҳамда кўнгилоч майдонларда ёнғин хавфсизлигини таъминлаш учун тадбиркорлар билан мунтазам учрашувлар ўтказилиб, бирламчи ёнғин ўчириш воситаларидан фойдаланиш ва ёнғин вақтида қандай ҳаракатланиш кераклиги тушунтирилди. Бозор ҳудудида фавқулодда ҳолат рўй берганида эвакуация йўлагидан ёнғинни ўчириш автоуловларининг қандай ҳаракатланиши борасида тактик амалий машғулоти ўтказилди. Бозорга келган хавфсизлигини тарғиб этувчи флаерлар тарқатилиб, бозор радио тармоғи орқали 84 марта радиоэшиттиришлар қилинди. Бу каби ишлар Сергели тумани ФВБ ходимлари томонидан давом эттирилмоқда.

И.ЖУМАЕВ,
Сергели тумани ФВБ П ва НБ инспектори, катта лейтенант.

Суврати ҳам, сийрати ҳам Мухаммад Юсуфни ёдга солади

Отасининг хунарини, касбини давом эттираётган фарзандларни кўрганнимизда "Отасининг ўғли", "Отасининг қизи" деб мақтаб қўямиз. Мен қаламга олмоқчи бўлган исм эгаси ҳам "Отасининг қизи", киз бўлганда ҳам ўз отасига раҳмат келтираётган, отанинг изларини совутмаётган, айтган ўғилларини ерда қолдирмаётган қиз фарзанд. Сўз сеvimли шоиримиз Мухаммад Юсуфнинг кенжа қизи Мадина Юсупова ҳақида.

Мадина Юсупова билан танишганимга кўп бўлмади. Биринчи бора учрашганимдаёқ Мухаммад Юсуф билан суҳбат кургандек, учрашгандек ҳис қилгандим. "Қизлар отасига ўхшайди", дердилар раҳматли бувижоним. Ростини ҳам шу экан, Мадина Юсупованинг суврати ҳам, сийрати ҳам, қаламидан тўкилаётган сатрлари ҳам Мухаммад Юсуфни ёдга солади. Мадина Юсупова ҳавас қилсақ арзийдиган ижодкорлар оиласининг аззоси. Бобо – машхур олим, профессор Ғайбулла ас-Салом, Она – шоира Назира ас-Салом, Ота – Ватан куйчиси Мухаммад Юсуф. Шейриятга, адабиётга меҳр-муҳаббат улардан юққан деб ўйлайман. Ойладаги муҳит, ота-онанинг тарбияси бугунга келиб ўз натижасини бера бошлади.

Мадина Юсупова ота изидан бориб, бир-бирдан гузал шеърлар битиб, ўзбек шеърияти осмонидан ўз ўрнига эга бўлмоқда. Ушбу мақсад йўлида илк қадам Ўзбекистон Езувчилар уюшмасига аъзолик қабул қилинганлиги мени ва барча Мухаммад Юсуф шеърияти мухлисларини қувонтирди. Сеvimли шоиримизнинг қизи Мадина Мухаммад тахаллуси билан ижтимоий тармоқлардаги саҳифаларида, газеталарда эълон қилаётган шеърларини ўқиб, шоиримизнинг "Қай ўғилдан камдир қизингиз" номли шеъри ёдимга келди. Кўз олдимда отанинг босган изларини кўзларига сураётган қиз гавдаланди. Сеvimли шоиримиз адашмаган эканликларига амин бўлдим. Шоирнинг шеърлари билан танишар эканман, қиз отасини ҳар қадамда эслашига қайта-

қайта ишонч ҳосил қилдим. Бежизга, Мухаммад ака "Қизлар ҳар қадамда отасини эслайди" сатрларини битмаган эканларда дейман ўз-ўзимга. Сабаби, Мадина Юсупованинг ёзган шеърларини ҳар сатрида Мухаммад Юсуф яшамоқда, ҳар сатрида ота тилга олинмоқда:

*Назм гулшанида булбул забоним,
Туйғуларга гулу солган уммоним.
Ўзгалар дardини ўзиники деб,
Опчиллаб ўтолган оғир карвоним.
Танарим азиз этган улғу инсоним,
Шеърият аталган юртга ҳоқоним.*

Отасини унутмаган, ҳар он номини ёдга олиб турган қиз, албатта, бошқа кўтаришга, гулдурас қарсақлар-у, мактовларга лойик. Сизга тарбия берган ота-онангизга минг раҳмат, улар олдида таъзимдан, дегим келади, баралла.

Мадина Мухаммад Юсуф қизига ўзбек шеърияти осмонидан юксак ижодий парвоз, ота эришган халқ меҳрини тилаган ҳолда, елкалариданги "Мухаммад Юсуф қизи" номини ортиги билан оқлашларини ва Мухаммад Юсуф руҳини шод этишларини ич-ичимдан истаб қоламан.

Алишер ТОИРОВ,
Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги етакчи мутахассиси.

Эълон

"BRAVO INVESTMENT" МЧЖ (СТИР 302 693 387) устав жамғармаси 635 884 393 сўм 38 тийиндан 555 884 393 сўм 38 тийинга камайтирилатганини маълум қилади. Талаблар Тошкент шаҳри Яшнобод тумани М. Ашрафий кўчаси 103 А уй манзили бўйича юборилиши мумкин.

Qishloq hayoti

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Вазирлар Маҳкамаси комплекси таркибидagi ҳамда бошқа дахлдор вазирлик ва идоралар.

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Тахрир ҳайъати:

Шавкат ҲАМРОЕВ, Азиз ВОИТОВ, Мухаммаджон ТОШБОЛТАЕВ, Ақтам ХАЙТОВ, Маҳмуд ТОИР, Ҳабиб ТЕМИРОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Раимқул СУЯРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Саҳифаловчи-дизайнер: Маркс ЮСУПОВ

Эълон

SHOSHILING !!!

Kaltsiy va magniy mikroelementli

AMMIAKLI SELITRA

Birja savdolarida

N-34,4%

**MgO
Magniy**

**Ca
Kaltsiy**

Mahsulot sertifikatlangan
№ Uz. SMT.01.080.64398163
GOST 2-2013

Manzil: Toshkent viloyati Chirchiq shahri Toshkent ko'chasi 2-uy.

Tel: +998 (7071) 6-25-20, 6-34-40, 9-35-08.
Faks: +998 (7071) 6-40-79, 6-55-46, 6-45-57.

info@maxam-chirchiq.uz
www.maxam-chirchiq.uz

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2009 йил 13 февралда № 0020-рақам билан рўйхатдан ўтказилган. Ҳажми 2 босма табоқ, Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. НАШР ИНДЕКСИ – 144. Бюролма Г-740, 1400 нусхада чоп этилди.

Манзилими: 100000, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Телефонлар: Қабулхона – (0-371) 236-26-50, 233-09-93, 95-080-43-70, 99-050-69-45. Реклама ва эълонлар – (0-371) 236-26-50, (0-371) 233-28-04. e-mail: infoqishloqhayoti@mail.ru Баҳоси келишилган нарҳда.